

Enkeltvedtak ved behov for alternativ og supplerende kommunikasjon (ASK)

TOLKNINGSUTTALELSE | 07.04.2015

ASK kan være en del av tilpasset opplæring, spesialundervisning eller tilpassing av arbeidsplassen. Hvis ASK kun er en del av tilpasset opplæring, så skal det ikke fattes enkeltvedtak.

NB! Bestemmelsene i opplæringsloven kapittel 9a er endret, og gjeldende regler reguleres i opplæringsloven kapittel 9 A.

Gjelder

- Opplæringslova - § 2-16 Opplæring av elever med behov for alternativ og supplerande kommunikasjon (ASK)
- Opplæringslova - § 3-13 Opplæring av elever, lærlingar, praksisbrevkandidatar og lære kandidatatar med behov for alternativ og supplerande kommunikasjon (ASK)
- Opplæringslova - § 4A-13 Opplæring av vaksne med behov for alternativ og supplerande kommunikasjon (ASK)

Tidligere har vi ved en feil sagt at hvis eleven har behov for ASK, skal det alltid fattes enkeltvedtak.

Retten til ASK

Hvis eleven helt eller delvis mangler funksjonell tale og har behov for ASK, skal han eller hun få benytte egnede kommunikasjonsformer og nødvendige kommunikasjonsmiddel i opplæringen. De som for øvrig

har vanskeligheter med språkforståelse, er ikke utestengt fra å ha rett til ASK, selv om de ikke nevnes uttrykkelig i §§ 2-16 og 3-13.

Hovedpoenget med bestemmelsene er å synliggjøre behovet for ASK, og ikke å avgrense hvem som kan ha rett til ASK. Elever kan ha behov for ASK uavhengig av om de har behov for spesialundervisning.

Skolene skal ha tilgang til nødvendig utstyr, inventar og læremidler, jf. § 9-3. Retten til spesialundervisning omfatter også utstyr som er nødvendig for å gjennomføre spesialundervisningen.

Når må skolen fatte enkeltvedtak om ASK?

I de fleste tilfeller vil bruk av egnede kommunikasjonsformer og nødvendige kommunikasjonsmiddel kreve et enkeltvedtak, enten fordi det er en del av spesialundervisningen (§ 5-1) eller en del av tilpassingen av arbeidsplassen (9a-2 tredje og fjerde ledd). Nødvendig opplæring i å bruke alternativ og supplerende kommunikasjon er spesialundervisning.

Dersom bruken av kommunikasjonsformer og kommunikasjonsmiddel kun kan karakteriseres som tilpasset opplæring etter § 1-3, skal det ikke fattes et enkeltvedtak.

Det skal ikke fattes enkeltvedtak etter § 2-16 alene. Enkeltvedtak om spesialundervisning etter § 5-1 kan omfatte bruk av og opplæring i ASK. Enkeltvedtak om tilpassing av arbeidsplassen etter § 9a-2 tredje og fjerde ledd og fysisk kan omfatte tilrettelegging for ASK.

Det som står ovenfor gjelder også bruk av ASK i videregående opplæring, og gjelder da lærlinger og lære kandidater i tillegg til elever, jf. § 3-13. Også voksne kan ha behov for ASK, jf. § 4A-13.

Om ASK i opplæringsloven

ASK er synliggjort i opplæringsloven §§ 2-16, 3-13 og 4A-13. Elever og voksne hadde også før disse bestemmelsene trådte i kraft 1. august 2012, rett til bruk av ASK i opplæringen, jf. oppl. § 5-1 om spesialundervisning. Av Prop. 84 L (2011-2012) fremgår det at §§ 2-16, 3-13 og 4A-13 presiserer og synliggjør deler av det som var gjeldende rett på området.